

**O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O`RTA MAXSUS TA`LIM VAZIRLIGI**

**Alisher Navoiy nomidagi
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI**
Mexanika-matematika fakultetiti
Amaliy matematika va informatika bo`limi
MBB tizimlari fanidan.

Referat

Bajardi: Qaytarov Z.

Tekshirdi: Nazarov F.

SAMARQAND -2016.

Mavzu: Malumotlar bazasini yaratish.

Reja:

1. Nazariy qism.

- a)** ACCESS ga kirish
- b)** Access ob'ektlari
- c) Ma'lumotlar bazasini yaratish

2. Amaliy qism.

- a) Jadvallar yaratish.
- b) So'rovlar yaratish.
- c) Jadvallarni bog'lash.
- e) Forma yaratish
- g) otchiyot yaratish.

3. Xulosa:

Nazariy qism

ACCESS ga kirish

Microsoft Access MBBT relyatsion ma'lumotlar bazasini boshqaruvchi tizim sanalib, local ma'lumotlar bazasini yaratish uchun barcha instrumental vositalar hamda foydalanuvchi dastur tuzish imkoniyatlari mavjud.

Microsoft Access MBBT o'z ichiga turli ob'ektlarni yaratish uchun avtonom vositalarga ega:

- Grafik konstrucciylar vositasi ma'lumotlar bazasi ob'ektlarini grafik elementlar yordamida qurish imkoniyatiga ega;
- Dialog vosita ma'lumotlar bazasini qayta qurish va tashkillashtirish uchun turli vazifalarni bajaruvchi masterlar yordam beradi;
- MBBT ning dasturlash vasitasi uz ichiga SQL, makrokomandalar tili va VBA uchun OMD ni olgan.

a'lumotlar bazasi – ma'lum sohaga oid o'zaro boglangan ma'lumotlar yig'indisining disk tashuvchidagi tashkiliy jamlanmasi.

Relyacion ma'lumotlar bazasi – ikki o'lchamli jadvallarning mohiyat-munosabat mehanizmi orqali bog'lanishidir. Relyacion ma'lumotlar bazasining logic aloqasi o'zaro logic bog'langan jadvallar majmuini tashkil etadi.

Access ob'ektlari

Ma'lumotlar bazasi mdb-faylida quyidagi ob'ektlarni o'z ichiga oladi:

- jadvallar, surovlar, ma'lumotlar sxemasi;
- formalar, hisobotlar, makroslar, modullar;

Formalar, hisobotlar va betlar ma'lumotlarni yangilash, kurish, kriteriya bo'yicha qidirish va hisobot olish uchun ishlatiladi.

Ob'ectlarga murojaatni avtomatlashtirish uchun dastur kodi modul va makroslarga kiritiladi va VBA da kompilyaciya ga beriladi. Har bir ob'ekt va boshqaruv elementi hossalari tuplamiga ega.

Jadvallar ma'lum bir narsa haqida ma'lumotlarni sqlash uchun foydalanuvchi tomonidan yaratiladi – yagona information obektda ma'lumotlar modeli predmetli sohasi. Jadval qator va ustunlardan iborat

Access ma'lumotlar bazasi o'ziga 32768 tagacha obekt qabul qilishi mumkin (formalar, otchetlar va hokazo).

Tanlash so'rovi Bog'langan jadvallarda kerakli ma'lumotlarni tanlash uchun kerak. So'rovning javobi tanlangan jadvaldagi soralgan narsani ko'rsatadi.

Formalar muloqot interfaysi ilovasining asosiy vositasi. Forma ekranda o'zaro boglangan jadvallarni ko'rish uch istalgan qulay bo'ladi.

Xisobot Foydalanuvchi masalasining natijalari va kiritish va chop etishlarni o'z ichiga olgan hujjatlarni formatlaydi.

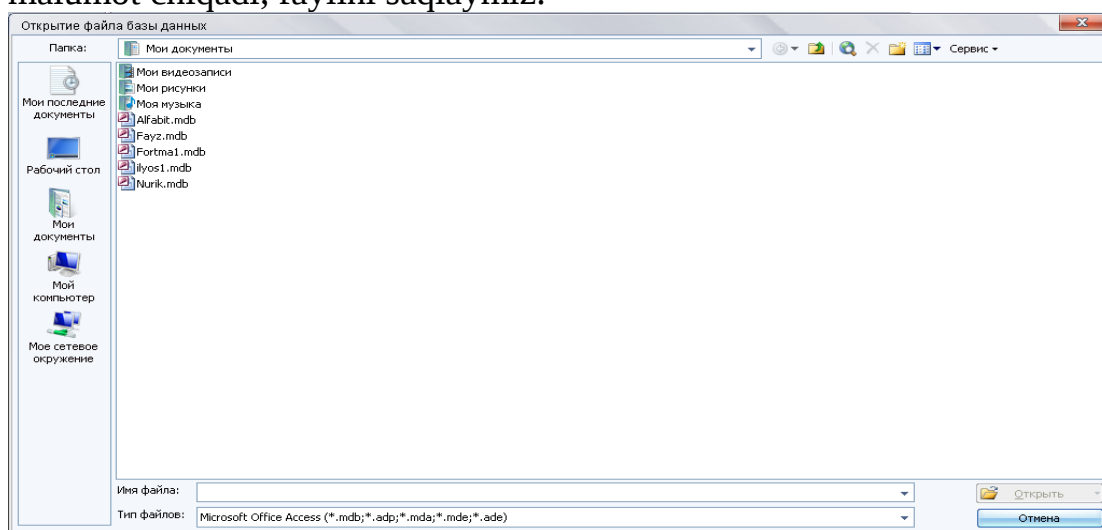
Modullar Visual Basic for Application tilida prosiduralarga ega.

Макрослар Foydalanuvchi ilovasida bir necha holatlarni avtomatizasiya qilish imkoniyatini beradi. Makros bu dastur bo'lib, makrokomandalardan tashkil topgandir

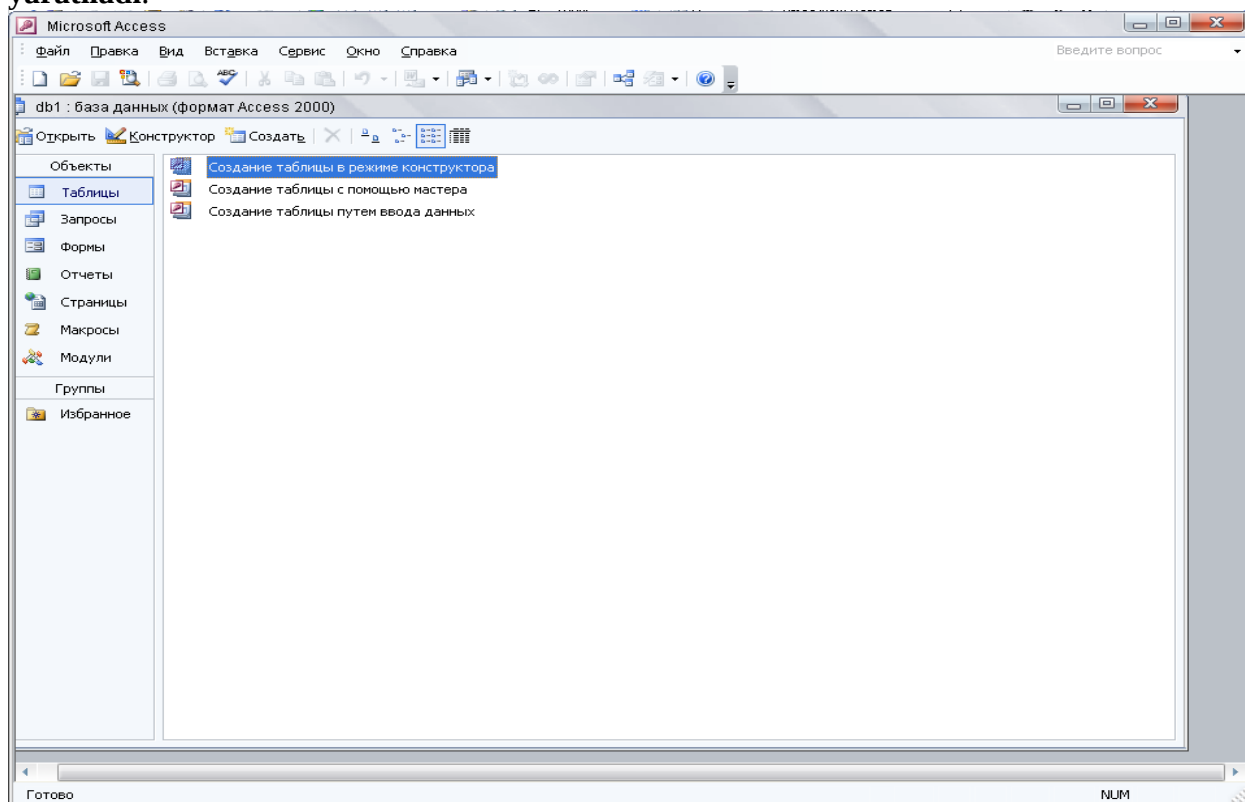
Ma'lumotlar bazasini yaratish

1 Access oynasi

Accessni quyidagicha ishga tushiramiz: Pusk ni bosamiz keyingi menyuda Programmi va undan keyin Microsoft Access tanlanadi va Access oinasidan Fayl minyusidan cozdat tugmasi bosiladi. Hosil bo'layotgan fayilni saqlash xaqida malumot chiqadi, fayilni saqlaymiz.

1.Xosil bulgan oinadan ‘cozdaniy tablisa rejim konistruktur’ buyrug’i orqali jadvallar yaratiladi.

2. 'cozdaniy zapros rejim konistruktur' buyrug'i orqali so'rovlar
3. 'cozdaniy forma rejim konistruktur' buyrug'i orqali forma
4. 'cozdaniy otchiyot rejim konistruktur' buyrug'i orqali hisobotlar yaratiladi.

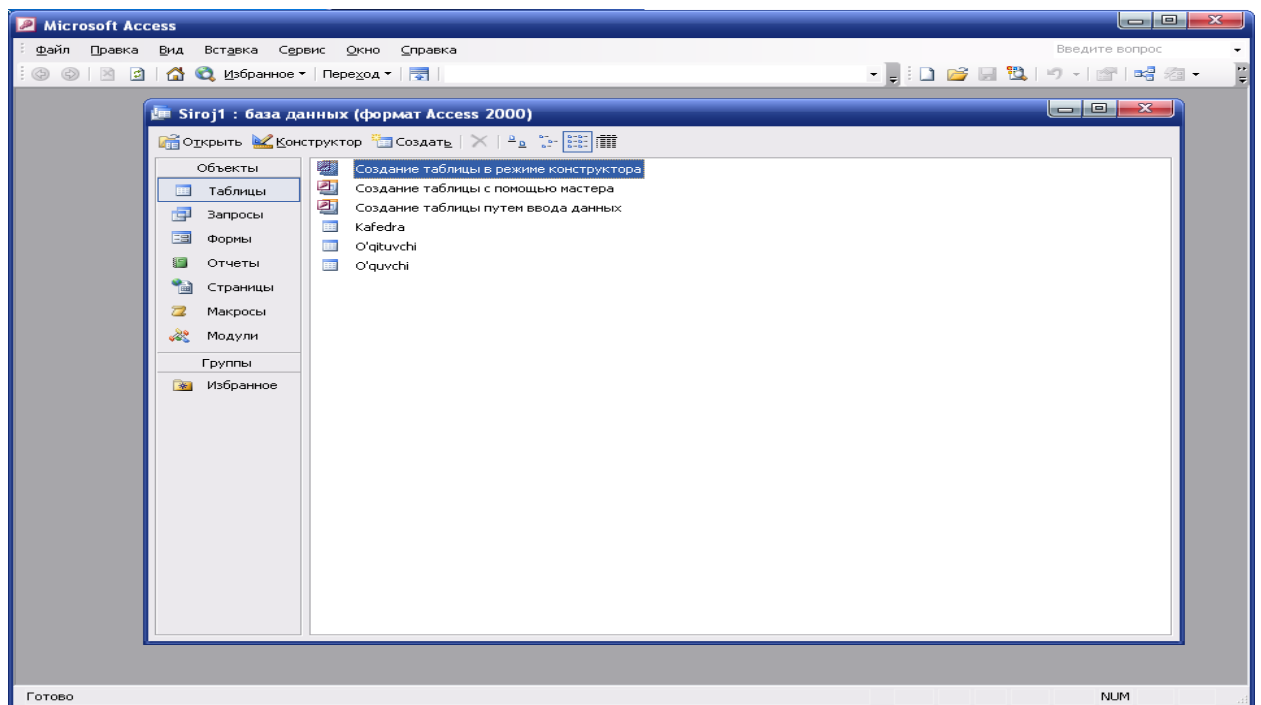
Amaliy qism.

Masala: Samarqand davlat universiteti talabalarining har yarim yillikda olgan umumiy baxosi xaqida malumotlar bazasi yarating va universitet bug' galteriasining stipendiya bulimiga topshiring.

Jadvallar yaratish.

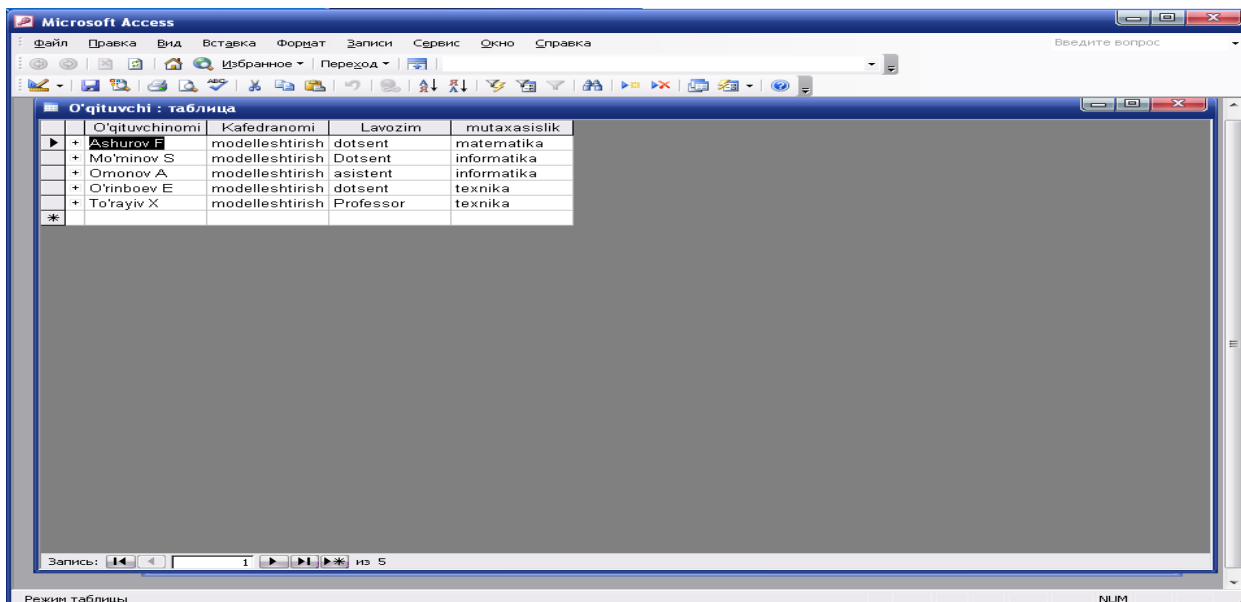
Masala shartiga kura 4 ta jadval yaratamiz.

1. Kafedra.
2. O'qituvchilar.
3. O'quvchilar.

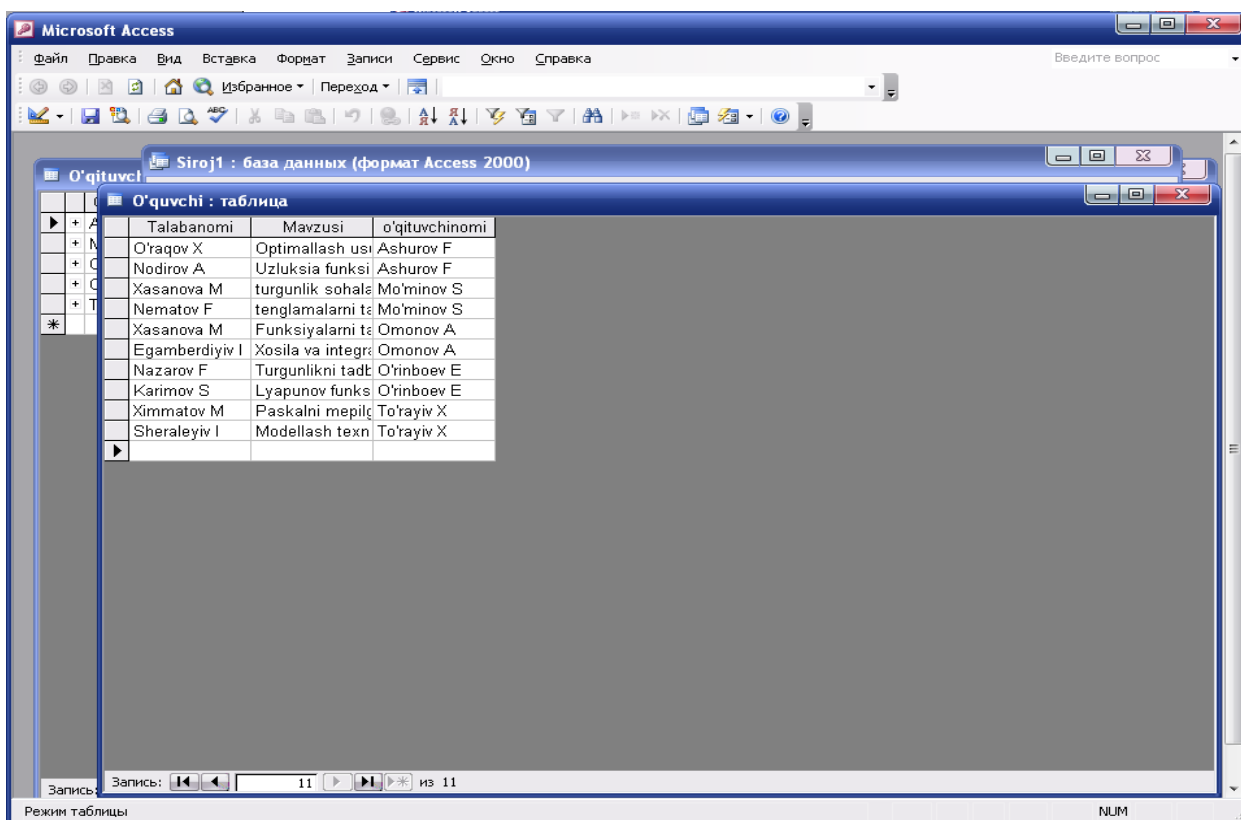
1-jadvalda Kafedra nomi va mudiri xaqida malumot

2-jadvalda Kafedra O'qituvchilari xaqida malumot

O'qituvchini nomi	Kafedranomi	Lavozim	mutaxassislik
Ashurov F	modelleshtirish	dotsent	matematika
Mo'minov S	modelleshtirish	Dotsent	informatika
Omonov A	modelleshtirish	asistent	informatika
O'rinboev E	modelleshtirish	dotsent	texnika
To'rayiv X	modelleshtirish	Professor	texnika

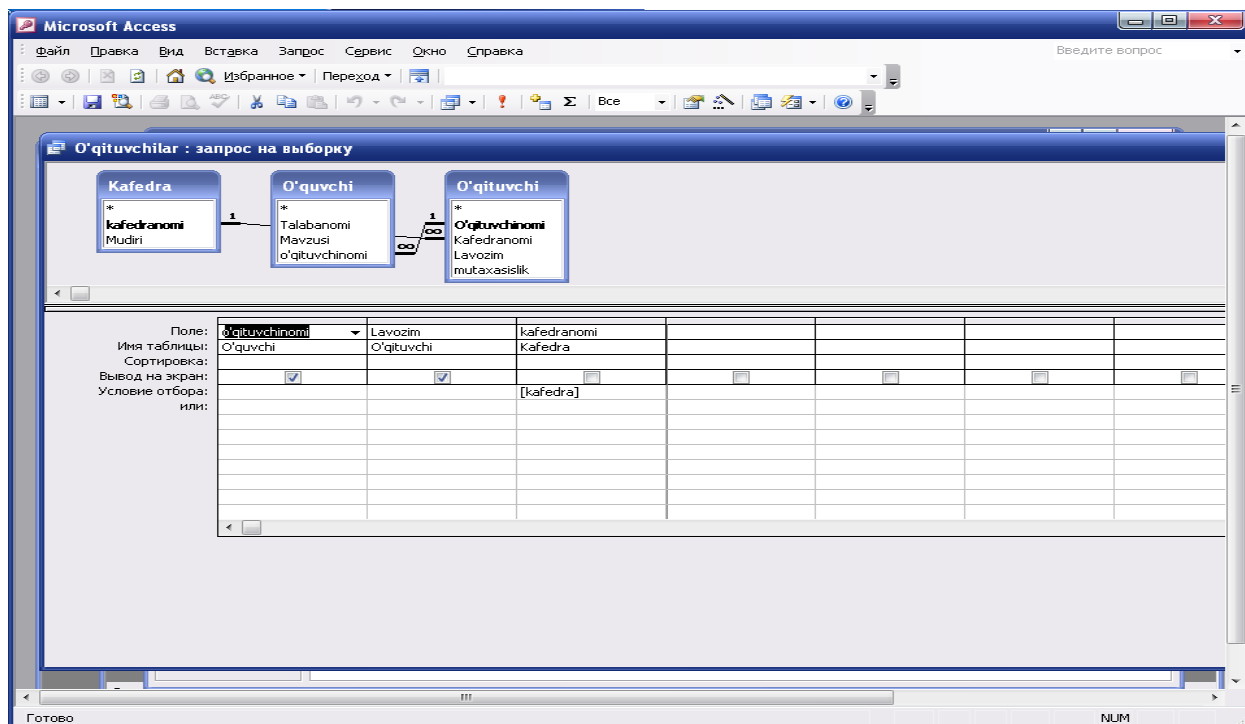
3- jadvalda Talabalar va ularni bitiruv mavzulari xaqida malumot.

Talabanomi	Mavzusi	o'qituvchini nomi
O'raqov X	Optimallashtirish usuli	Ashurov F
Nodirov A	Uzluksiz funktsiya	Ashurov F
Xasanova M	turgunlik sohalar	Mo'minov S
Nematov F	tenglamalarni tekshirish	Mo'minov S
Xasanova M	Funksiyalarni tekshirish	Omonov A
Egamberdiyev I	Xosila va integral	Omonov A
Nazarov F	Turgunlikni tadqiqoti	O'rinboev E
Karimov S	Lyapunov funktsiyasi	O'rinboev E
Ximmatov M	Paskalni meqanika	To'rayiv X
Sheraleev I	Modellash texnologiyasi	To'rayiv X

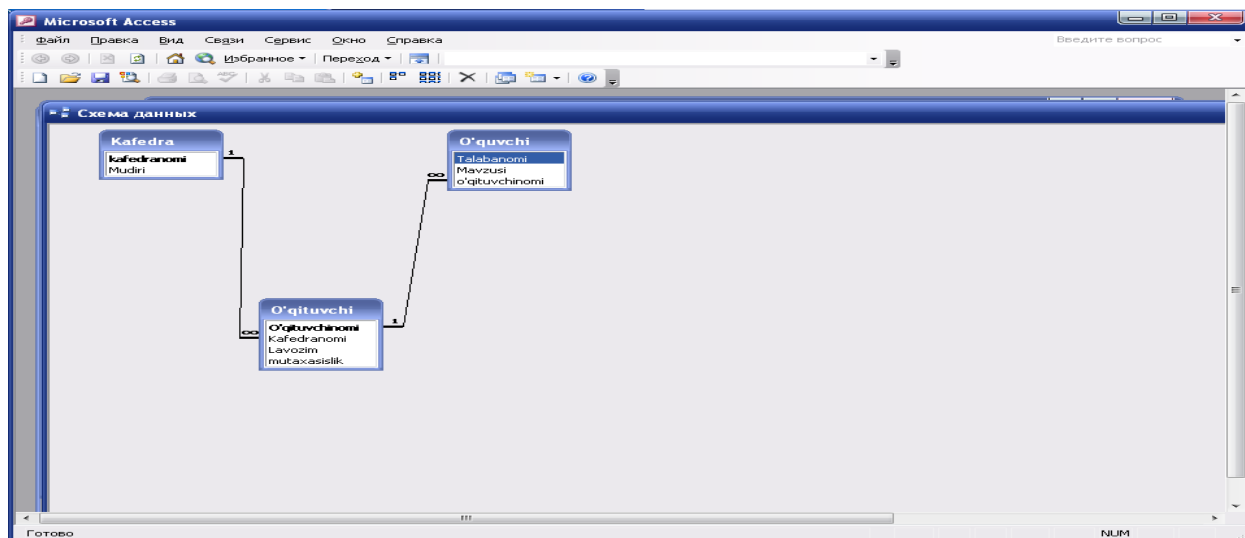
So'rovlar yaratish.

Zapros buyrug'i orqali so'rov yaratamiz. **'cozdaniy zapros rejim konistruktur'** ni bosib maydonlar tanlanadi. Shartlar yoziladi.

Jadvallarni bog'lash.

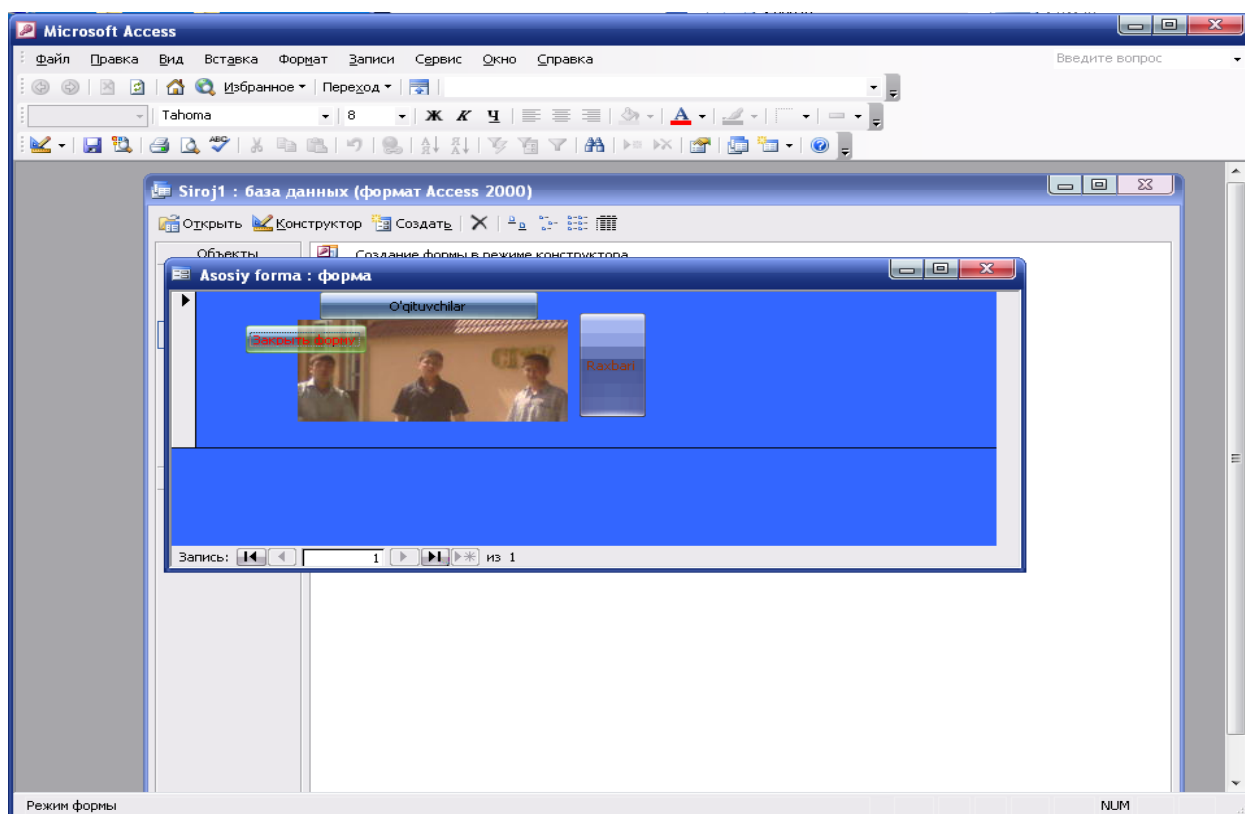
Minyular satridan 'servis minyusidan sxeme dannix buyrug'i orqali jadvallar bog'lanadi

Forma yaratish

Konstruktirdan yaratib tugma quyamiz unda forma b-n ishlashga utamiz undan zaprosni tanlab belgilaymiz.

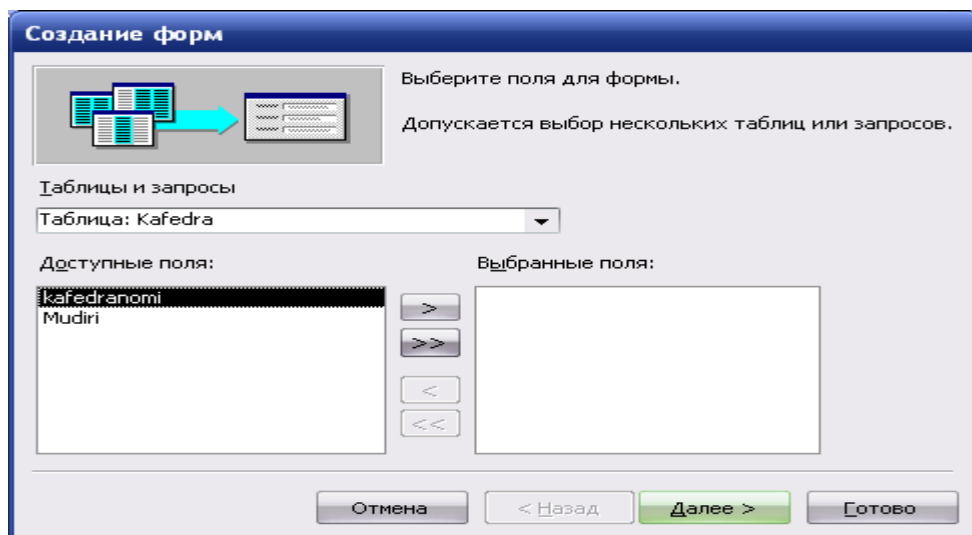
Rasimlarni urnatish panil unistrimintdan risunik tugmasi orqali quyamiz.

Formani asosan master yordamida yaratsak bir muncha qulayliklar tug'diradi.

Bunda biz yaratgan jadvallar, so'rovlarni forma qilib yaratish mumkin.

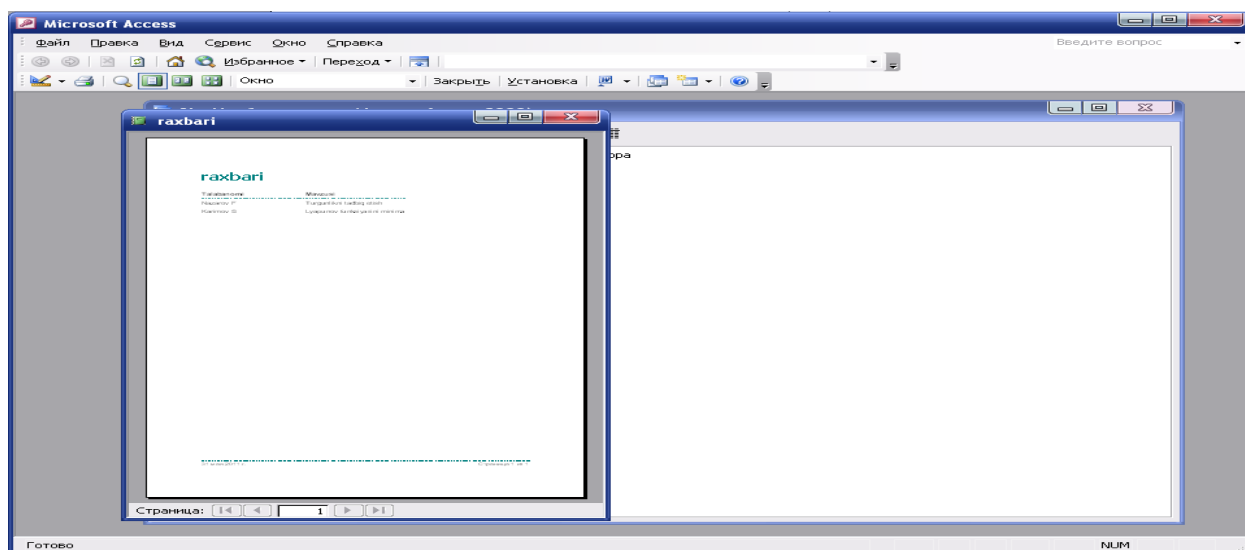
Konistruktir yordamida xosil qilingan formaga so'rovladni tugmalarga urnatish mumkin.

Otchiyot yaratish.

Otchiyotlar Master yordamida tayyorlanadi. Tablisa I zapros joyidan jadvaldan yoki so'rovlardan qay biridan otchiyot yaratishni tanlaymiz.

Kiyingi ishlar parametirlarini tug'rilab bajarish tugmasini bosib ketilaveradi.

Xulosa:

Berilgan ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari fani yordamida ma'lumotlar bazasini yaratish undan foydalanishni urdanish mumkin.

Ma'lumotlar bazasini yaratish biz uchun juda katta foyda keltiradi chunki bunda ko'p qog'oz ishlaridan qutilish mumkin.

Microsoft Ofisda ma'lumotlar bazasini yaratib undan foydalansak bir muncha qulaylik va tezkorliklarga erishiladi.